

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen
tilannekuvakysely
VK15

14.4.2020

Kyllönen Mari
Liljeström Anu
Sundell Thomas
Tahvanainen Roope

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	3
Tausta ja aineisto.....	4
Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	5
Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä, % normaalista.....	5
Päiväkotien sulkeminen ja yhdistäminen sekä varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmien yhdistäminen.....	5
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	5
Esiopetuksessa olevien lasten määrä, % normaalista.....	6
Varhaiskasvatuksen henkilöstön työssä olo.....	6
Henkilöstön lomautukset, lomautusuhka ja siirrot toisiin tehtäviin	6
Perusopetus.....	7
Lähiopetuksessa olevien lasten määrä, % normaalista.....	7
Lomautukset ja lomautusuhka	7
Henkilöstön siirtäminen toisiin tehtäviin.....	7
Kouluruokailu.....	8
Palvelujen laajuus ja laatu.....	10
Arviot kehityksestä seuraavan kahden viikon aikana	11
Muut keskeiset havainnot.....	12
Varhaiskasvatus	12
Perusopetus	12
LIITE 1 Lasten määrät varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa verrattuna normaalitilanteeseen	14
LIITE 2 Oppilasmäärät suhteessa normaalitilanteeseen.....	15
LIITE 3 Varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmien yhdistäminen.....	16
LIITE 4 Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut	17
LIITE 5 Perusopetuksen työssä oleva henkilöstö 8.4.2020 verrattuna normaalioloihin	18
LIITE 6 Perusopetuksen henkilöstön lomautukset.....	19

TIIVISTELMÄ

Raportissa tarkastellaan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen poikkeusolojen tilannekuvaa viikolla 15 tehdyn valtakunnallisen kyselyn perusteella. Kyselyssä tiedusteltiin tilannetietoja ajankohtana 8.4. Kyselyyn vastasi yli 85% kaikista Suomen kunnista.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on pysynyt koko maassa samalla tasolla edelliseen viikkoon nähden. Normaalitilanteeseen verrattuna 22 % lapsista osallistuu kuntien varhaiskasvatukseen. Maakunnallisesti on havaittavissa jonkin verran eroavuuksia. Yksityisissä päiväkodeissa on läsnä noin neljännes lapsista. **Esiopetuksen osallistumisprosentti** on hieman laskenut, ollen nyt 15 %.

Suurin osa kunnista on päättänyt hyvittää tai jättää laskuttamatta kaikkien poissaolopäivien osalta varhaiskasvatuksen **asiakasmaksuja**. Kuntien käytännöt vaihtelevat vaaditun poissaolon pituuden sekä maksuhyvitysten osalta.

Lähes puolet kunnista on **yhdistänyt varhaiskasvatuksen ryhmiä** ja noin kolmannes kunnista on **sulkenut päiväkoteja**. Myös yksityisiä päiväkoteja on suljettu lapsimäärän vähetessä. Maakunnalliset eroavuudet ovat selkeitä.

Varhaiskasvatuksen työntekijöistä keskimäärin seitsemän kymmenestä oli töissä vastaushetkellä. Puolet kunnista ilmoitti siirtäneensä varhaiskasvatuksen henkilöstöä toisiin tehtäviin ja vielä suurempi osa kunnista suunnittelee tekevänsä niin tulevaisuudessa. Pieni osa henkilöstöstä on **lomautettuna** tällä hetkellä. Lomautuksia suunnittelee kaksi kolmasosaa kunnista.

Edelliseen viikkoon verrattuna **perusopetuksen lähiopetukseen** osallistuvien määrä on säilynyt lähes ennallaan. 1.-3. luokkien oppilaista lähiopetukseen osallistui 7% oppilaista. Vuosiluokkien 4.-9. erityisen tuen päätöksen saaneista oppilaista lähiopetukseen osallistuu 6%.

Myös työssä olevan **perusopetuksen henkilöstön** määrä on edelleen korkea: opettajat lähes 90% ja koulunkäynninohjaajat lähes 80%.

Perusopetuksen henkilöstöä on **lomautettu** harvemmassa kuin joka kymmenennessä kunnassa. Lomautuksia kuitenkin **harkitaan laajasti**. Perusopetuksen henkilöstöä on **siirretty toisiin tehtäviin** lähes 40%:ssa kunnista. **Yli puolet kunnista harkitsee** siirtoja toisiin tehtäviin. Siirrot näyttävät kohdentuvan pääasiassa koulunkäynninohjaajiin.

Kouluruokailun järjestämisestä olisi kaivattu ja **kaivataan yhteisiä valtakunnallisia linjauksia**. Kouluruokailua järjestetään etäopetuksessa oleville oppilaille vaihtelevassa laajuudessa ja vaihtelevin perustein. Perusteena käytetään perheen oman ilmoituksen ohella sosiaalisia perusteita. Useissa kunnissa käytetään **tarveharkintaa**, jonka koordinointi- ja ratkaisemistavassa on **eroavuuksia** kuntien välillä. Ratkaisuja tehdään mm. sosiaali- ja perhepalveluissa ja oppilashuollossa. Käytössä on myös menettely, jossa katsotaan perheiden oman koululle tehtävän ilmoituksen haastavasta taloudellisesta tai muusta tilanteesta riittävän.

Tausta ja aineisto

Seuraavassa kuvataan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen palvelujen ja toiminnan valtakunnallista tilannetta tarkasteluhetkellä 8.4.2020. Raportti kokoaa yhteen Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Aluehallintovirastojen viikoittaisen poikkeusolojen tilannekuvakartoituksen viikon 15 tulokset valtakunnallisella ja maakunnallisella tasolla.

Kyselyyn vastasi varhaiskasvatuksen osalta 251 kuntaa (vastaus% 85,4) ja perusopetuksen osalta 252 kuntaa (vastaus% 85,7). Otosta voidaan pitää edustavana. Vastanneet kunnat maakunnittain esitetään Kuviossa 1.

Tulokset esitetään pääasiassa aineistoa kuvaavan keskiarvo- ja jakaumatiedon muodossa. Kyselyyn sisältyneiden avoimien vastausten laadullinen analyysi esitetään määrällistä tietoa täydentävänä tai täsmentävänä tietona kyseisen aihealueen tuloksien raportoinnin yhteydessä.

Raportin lopussa (luku 5, Muut keskeiset havainnot) esitetään kyselyn ns. Vapaa sana osion laadullinen sisällönanalyysi.

Maakunta	Kuntia maakunnassa	Kyselyyn vastanneita kuntia/maakunta	
		Varhaiskasvatus ja esiopetus	Perusopetus
Etelä-Karjala	9	9	9
Etelä-Pohjanmaa	17	14	15
Etelä-Savo	14	11	10
Kainuu	8	8	7
Kanta-Häme	11	19	6
Keski-Pohjanmaa	8	7	7
Keski-Suomi	23	22	20
Kymenlaakso	7	7	5
Lappi	21	18	17
Pirkanmaa	22	20	20
Pohjanmaa	15	11	10
Pohjois-Karjala	12	10	11
Pohjois-Pohjanmaa	30	21	24
Pohjois-Savo	18	16	14
Päijät-Häme	9	8	7
Satakunta	17	15	15
Uusimaa	26	23	25
Varsinais-Suomi	27	24	28
Koko maa	294	252	251

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä, % normaalista

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on pysynyt koko maan tasolla samana edelliseen viikkoon verrattuna. Normaalitilanteeseen verrattuna tällä hetkellä 22 % lapsista osallistuu kuntien varhaiskasvatukseen. Osallistumisprosentti yksityisissä päiväkodeissa normaalitilanteeseen verrattuna on 26 %.

Uudellamaalla lapsia osallistuu varhaiskasvatukseen vähiten, 18 % lapsista normaalitilanteeseen verrattuna osallistuu kunnalliseen ja 23 % yksityiseen varhaiskasvatukseen. Etelä-Pohjanmaan varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti on korkein kuntien järjestämässä varhaiskasvatuksessa, jossa verrattuna normaalitilanteeseen 30% lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen. Vastaavasti yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuu Satakunnassa 37 % lapsista normaalitilanteeseen verrattuna, joka on maan korkein osallistumisprosentti.

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen osallistuvien lasten määrät (% verrattuna normaalitilanteeseen) esitetään maakunnittain Liitteen 1 taulukossa.

Päiväkotien sulkeminen ja yhdistäminen sekä varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmien yhdistäminen

Varhaiskasvatukseen osallistumisen vähetessä hieman alle kolmannes kunnista on yhdistänyt päiväkoteja (28 %). Kahdeksan kunnan alueella yksityiset toimijat ovat sulkeneet päiväkoteja lapsimäärien vähetessä. Yksittäisissä kunnissa on määrätty koronaepidemian takia suljettavaksi päiväkoteja ja/tai varhaiskasvatuksen tai esiopetuksen lapsiryhmiä.

Lapsimäärien vähentyessä varhaiskasvatusryhmiä on yhdistetty keskimäärin yli puolessa kunnista. 35 % kunnista on yhdistänyt esiopetusryhmiä. Maakunnallinen vaihtelu on suurta, Päijät-Hämeessä vain yksi kunta ilmoittaa yhdistäneensä varhaiskasvatusryhmiä, vastaavasti Etelä-Karjalassa seitsemässä kunnassa yhdeksästä on yhdistetty varhaiskasvatuksen ryhmiä. Liitteessä 3 esitetään maakunnittain varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ryhmiä on yhdistäneiden kuntien määrät (%:a kunnista/maakunta).

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Vajaa seitsemän prosenttia vastanneista kunnista laskuttaa asiakasmaksut edelleen samoilla periaatteilla kuin ennen poikkeusoloja. Neljä kuntaa näistä ilmoittaa, että varhaiskasvatus on perheille kunnassa muutenkin kokonaan ilmaista, joten hyvitystä tai muutosta ei tarvitse tehdä.

Yli 70 prosenttia kunnista kertoo jättävänsä laskuttamatta asiakasmaksuja kaikilta niiltä päiviltä, jolloin lapsi ei osallistu varhaiskasvatukseen. Vajaa 30 % kunnista jättää tai on päättänyt jättää asiakasmaksuja laskuttamatta, mikäli perheen toimeentulon edellytykset ovat muuttuneet koronaepidemian vuoksi. Liitteessä 4 esitetään asiakasmaksujen tilanne maakunnittain.

Avoimissa vastauksissa kunnat kertovat tarkemmin asiakasmaksujen hyvittämisestä. Osa kunnista ilmoittaa hyvittävänsä varhaiskasvatuksen asiakasmaksut poikkeusolojen aikana kaikilta niiltä päiviltä, jotka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta. Osa kunnista vaatii pidempiaikaisen yhtäjaksoisen poissaolon varhaiskasvatuksesta, jotka vaihtelevat

viikosta kuukauteen ja osa kunnista vaatii poissaoloa koko poikkeusolon ajan (14.4./13.5. saakka). Muutama kunta ilmoittaa, että perheiden on mahdollista irtisanoa varhaiskasvatuspaikka määräaikaisesti, jolloin mahdollistuu kodinhoitotuen hakeminen. Muutamassa kunnassa päätöstä asiakasmaksujen hyvittämisestä ollaan valmistelemassa. Kunnat ovat myös muuttaneet asiakasmaksujen eräpäiviä perheiden tilanteita huomioiden.

Esiopetuksessa olevien lasten määrä, % normaalista

Kuntien esiopetukseen koulujen ja varhaiskasvatuksen osallistuvien lasten määrä on hieman laskenut, tällä hetkellä esiopetukseen osallistuu 15 % lapsista. Maakunnallisesti osallistumisprosentti vaihtelee 10 ja 25 prosentin välillä. Yksityisten päiväkotien lasten osallistumisprosenttia ei pystytä tämän kyselyn perusteella luotettavasti esittämään.

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen osallistuvien lasten määrät (% verrattuna normaalitilanteeseen) esitetään maakunnittain Liitteen 1 taulukossa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön työssä olo

Kuntien ilmoituksen mukaan ajankohtana 8.4.2020 varhaiskasvatuksen opettajista ja lastenhoitajista 71 % sekä esiopetuksen opettajista työssä oli 78 % verrattuna normaalitilanteeseen. Vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajista ja perhepäivähoitajista töissä oli 73 %, ja muista varhaiskasvatuksen työntekijöistä 69 % normaaliin tilanteeseen verrattuna. Vastausten perusteella ei voida eritellä poissaolojen tarkempia syitä. Seuraavassa osiossa tuodaan kuitenkin tarkemmin esiin kuntien toteuttamat ja suunnittelemat tehtäväsiirrot ja lomautukset varhaiskasvatushenkilöstön osalta, jotka voivat osittain olla myös näiden poissaolojen selittäviä tekijöitä.

Henkilöstön lomautukset, lomautusuhka ja siirrot toisiin tehtäviin

Kunnista 45 % ilmoittaa siirtäneensä varhaiskasvatuksen henkilöstöä toisiin tehtäviin varhaiskasvatuksen lapsimäärän vähetessä. 79 % kunnista suunnittelee henkilöstön osalta tehtäväsiirtoja. Vajaa 6 % kunnista on lomauttanut tällä hetkellä varhaiskasvatuksen henkilöstöä ja kunnista 66 % harkitsevat tai suunnittelevat varhaiskasvatushenkilöstönsä lomautuksia.

Perusopetus

Lähiopetuksessa olevien lasten määrä, % normaalista

Vuosiluokat 1-3. Verrattaessa viikkojen 14 ja 15 vastauksia näyttää lähiopetukseen osallistuvien oppilaiden määrä perusopetuksen vuosiluokilla 1.-3. kokonaisuutena säilyneen lähes ennallaan. Kuntien ilmoitusten mukaan oppilaita on lähiopetuksessa 7% verrattuna normaalioloihin, mikä on 2 prosenttiyksikköä vähemmän kuin edellisviikolla.

Vuosiluokat 4-9. Valtakunnallisesti tarkasteltuna 4.-9 luokkien erityisen tuen päätöksen saaneet ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden määrä lähiopetuksessa (6% verrattuna normaalioloihin) säilyi viikkojen 14 ja 15 välisenä aikana pääsääntöisesti ennallaan (muutos -1,5 prosenttiyksikköä). Hienoista nousua (+ 2-3 prosenttiyksikköä) on havaittavissa Etelä-Karjalan, Etelä- Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Savon kohdalla.

Lähiopetukseen osallistuvien oppilaiden määrät (%:ia verrattuna normaalitilanteeseen) ja niissä tapahtuneet muutokset esitetään taulukkona Liitteessä 2.

Lomautukset ja lomautusuhka

Kuntien ilmoituksen mukaan ajankohtana 8.4.2020 perusopetuksen opettajista oli työssä 88% normaalitilanteeseen verrattaessa. Koulunkäynninohjaajista työssä oli 78% verrattuna normaalitilanteeseen. Vastausten perusteella ei voida kuitenkaan eritellä poissaolojen syitä.

Opettajien ja koulunkäynnin ohjaajien työssäoloa koskevat tunnusluvut esitetään valtakunnallisesti ja maakunnittain Liitteessä 5.

Perusopetuksen henkilöstön lomautuksista ja niiden harkitsemisesta kysyttiin erittelemättä opettajia ja koulunkäynninohjaajia omiksi ryhmikseen. Vastanneista kunnista 8,9% ilmoitti ajankohtana 8.4.2020 lomauttaneensa perusopetuksen henkilöstöä. Avoimien vastausten, sekä työssä olevan henkilöstön määrän perusteella voidaan varovaisesti päätellä lomautuksien kohdentuneen pääasiassa muuhun kuin opetushenkilökuntaan.

Maakunnittain vastauksia tarkasteltaessa nousevat esiin Etelä-Pohjanmaa, Kainuu ja Kymenlaakso, joissa lomautuksia on toteutettu maakunnan kuntien määrään suhteutettuna (% alueen kunnista) useammassa kunnassa kuin muissa maakunnissa.

Viidessä maakunnassa (Kanta-Häme, Päijät-Häme, Pohjois-Karjala, Keski-Pohjanmaa ja Keski-Suomi) ei ole 8.4.2020 mennessä toteutettu lainkaan lomautuksia.

Lomautuksia harkitaan hieman yli puolessa (51,3%) vastanneista kunnista ja kaikkien maakuntien alueilla. Tarkastelussa nousee esiin kolme maakuntaa, joiden kunnista vähintään 70% harkitsee lomautuksia: Kainuu (80% kunnista), Etelä-Pohjanmaa (73,33%) ja Päijät-Häme (0%).

Perusopetuksen henkilöstön lomautuksia ja niiden harkintaa maakunnittain esittävät kuviot esitetään Liitteessä 6.

Henkilöstön siirtäminen toisiin tehtäviin

Perusopetuksen henkilöstön siirtämisestä toisiin tehtäviin ja siirtojen harkitsemisesta kysyttiin erittelemättä opettajia ja koulunkäynninohjaajia omiksi ryhmikseen.

Toteutuneista henkilöstön siirroista ilmoittaa 38% kaikista vastaajakunnista ja siirtoja harkitsee 52,7% kaikista vastaajakunnista.

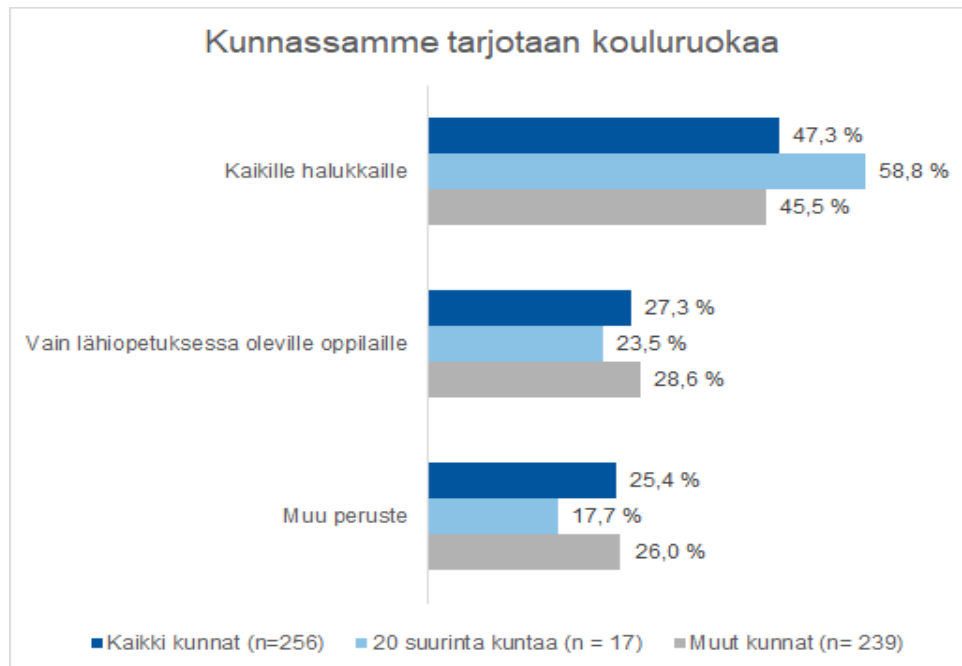
Maakunnittaisessa tarkastelussa on havaittavissa eroavuuksia maakuntien välillä. Neljässä maakunnassa (Pohjois-Savo, Lappi, Satakunta Pirkamaa) yli puolet kunnista ilmoittaa siirtäneensä henkilöstöä toisiin tehtäviin.

Siirtoja toisiin tehtäviin harkitaan kaikissa maakunnissa. 12:ssa maakunnassa 18:sta lomautuksia harkitsevien kuntien määrä on puolet tai enemmän (50-73,3%) maakunta-alueen kuntien kokonaismäärästä.

Perusopetuksen henkilöstön siirtämistä toisiin tehtäviin ja siirtämisen harkintaa maakunnittain esittävät kuviot esitetään Liitteessä 7.

Kouluruokailu

Kouluruokailua tarjotaan kaikille halukkaille 47,3% kaikista vastaajakunnista. 27,3%:ssa kunnista kouluruokaa tarjotaan vain lähiopetuksessa oleville oppilaille. 24,4% kunnista ilmoittaa ruoan jakamisen perustuvan muuhun perusteeseen. Kouluruoan tarjoaminen kaikille halukkaille näyttää olevan keskimääräistä yleisempää suurimmissa kunnissa, kun verrataan 20 suurimman kunnan vastauksia muihin kuntiin.

Kuvio 1 Kunnissa tarjottava kouluruoka

Etäopetuksessa olevien oppilaiden kouluruokailun järjestämisessä on eroavuuksia kuntien välillä sekä ruoan saantiperusteen että kouluruoan tarjoamisen tavassa. Kouluruokailun osalta avoimissa vastauksissa nousee esiin, että kouluruokailun järjestämiseksi olisi tarvittu selkeää valtakunnallista linjausta edes jonkinlaisen yhdenvertaisuuden takaamiseksi eri kunnissa opiskelevien oppilaiden kesken.

Saantiperusteet. Avoimissa vastauksissa (Muu peruste, n= 62; 25,4% kaikista vastauksista) nousevat esiin sosiaaliset ja taloudelliset perusteet ja/tai muu harkinta, jolla pyritään kohdentamaan ateriatukea erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleville oppilaille. Näissä kunnissa etäopetuksessa olevien oppilaiden kouluruoan tarvetta on määritelty useimmiten yhdessä sosiaali- ja/tai perhepalveluiden kanssa. Vaikka muutamista vastauksista käy ilmi että kouluruoan saaminen etäopetukseen edellyttää erillistä sosiaalitoimelle osoitettua hakemusta, ei tämän aineiston perusteella voida laajemmin eritellä missä laajuudessa ko.menettely on käytössä.

Monissa kunnissa kouluruokaa tai sitä korvaavaa muuta ruoka-apua (ruokakassi, maksusitoumus tmv.) jaetaan etäopetuksessa olevien lasten perheiden oman tarveilmoituksen/pyynnön perusteella. Pyyntö ja koordinaatio on avoimien vastauksien perusteella kohdennettu vaihtelevasti. Sosiaalisin perustein tapahtuvan kouluruokailun järjestämisestä voi kunnasta riippuen vastaa sosiaali- ja perhepalvelut, oppilashuolto, koulun johto tai ruokapalvelut.

20 kuntaa ilmoitti aloittavansa kouluruoan tarjoamisen myös etäopetuksessa oleville huhtikuun aikana.

Tarjoamisen tapa, etäopetuksessa olevat. Yleisin etäopetuksessa oleville oppilaille tarjottava kouluruoan muoto on kylmä ateria. Hieman yli viidennes kunnista tarjoaa etäopetuksessa oleville oppilaille kouluruokaa korvaavan ruokatarvikepaketin tai –kassin. Ruokatarvikepaketti ja lämmin ateria tarjotaan etäopetuksessa oleville isoissa kunnissa selvästi useammin kuin pienemmissä kunnissa. Rahallisen korvauksen tarjoaa maksusitoumuksen tai kertakorvauksen muodossa noin 15% kunnista. Etäopetuksessa oleville lapsille tarjottavan kouluruoan tarjoamisen tavat esitellään Kuviossa 2.

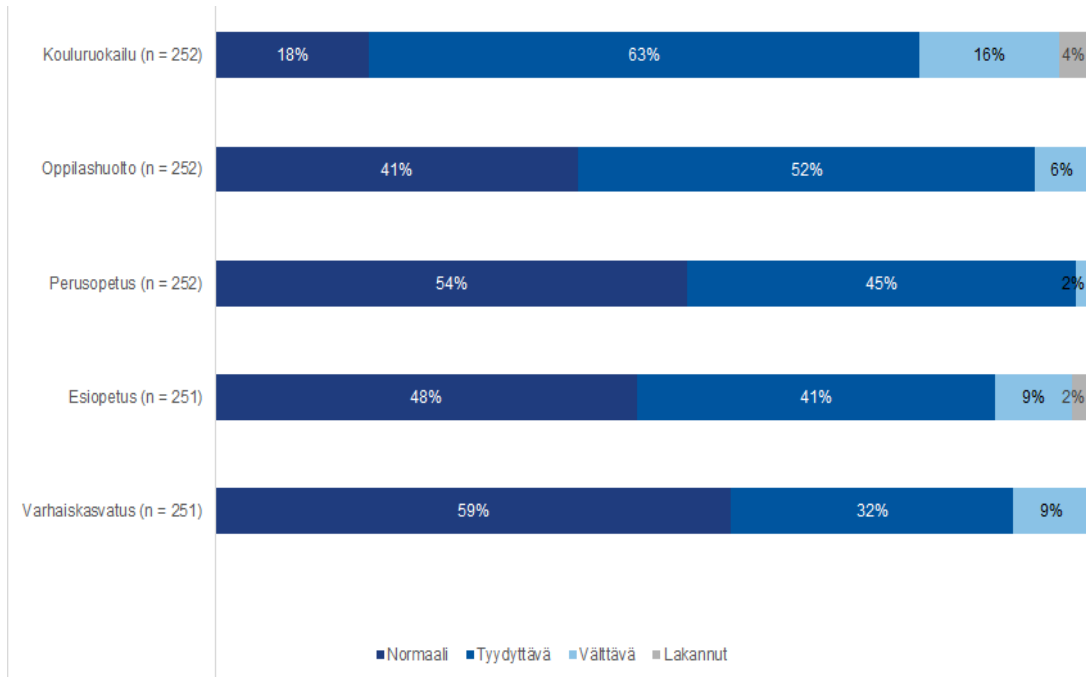

Kuvio 2 Etäopetuksessa oleville lapsille tarjottavan kouluruoan tarjoamisen tapa

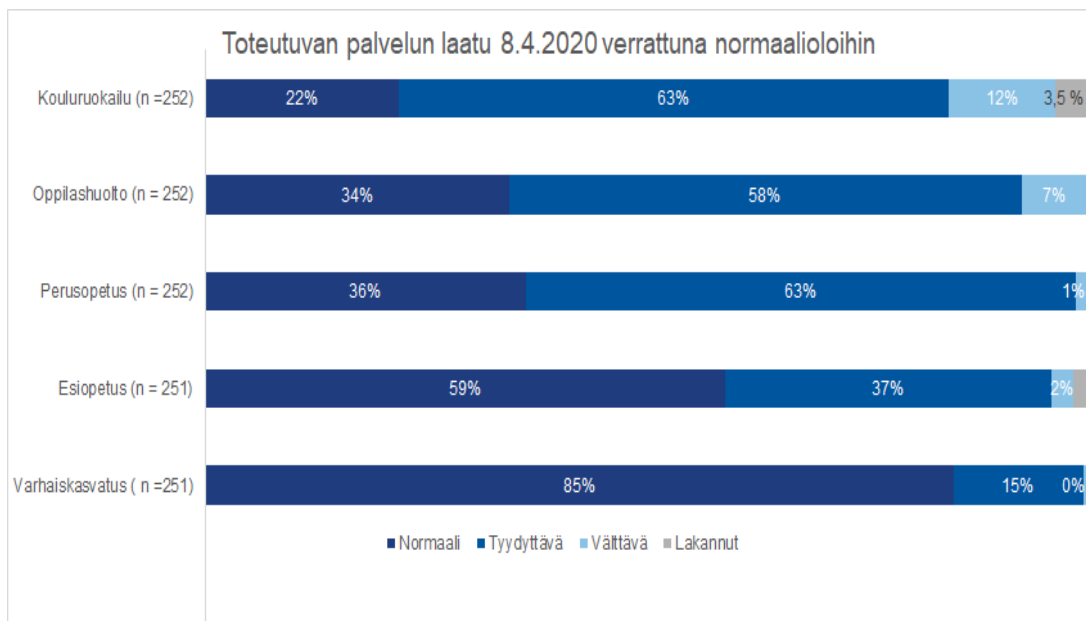
Palvelujen laajuus ja laatu

Palveluiden varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, oppilashuolto ja kouluruokailu laajuutta ja laatua ajankohtana 8.4. pyydettiin arvioimaan normaalitilanteeseen nähden väittämien normaali, tyydyttävä, välttävä ja lakannut avulla.

Vastauksien jakaumat (%:a kaikista vastauksista) esitetään Kuvioissa 3 ja 4

Kuvio 3 Palvelun toteutumisen laajuus verrattuna normaalioloihin

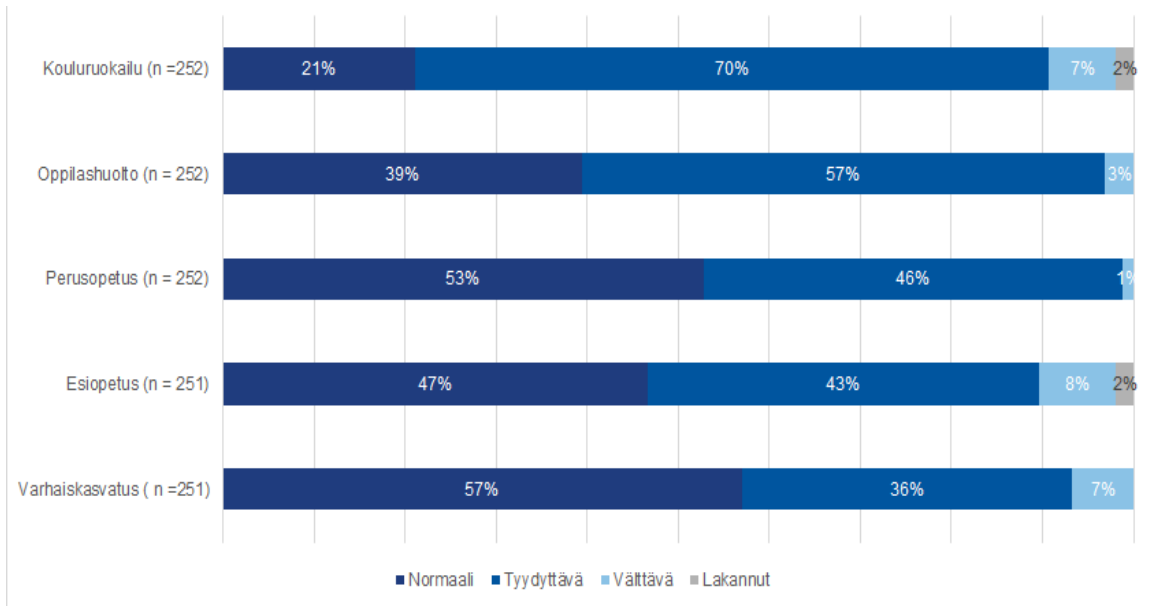

Kuvio 4 Toteutuvan palvelun laatu verrattuna normaalioloihin

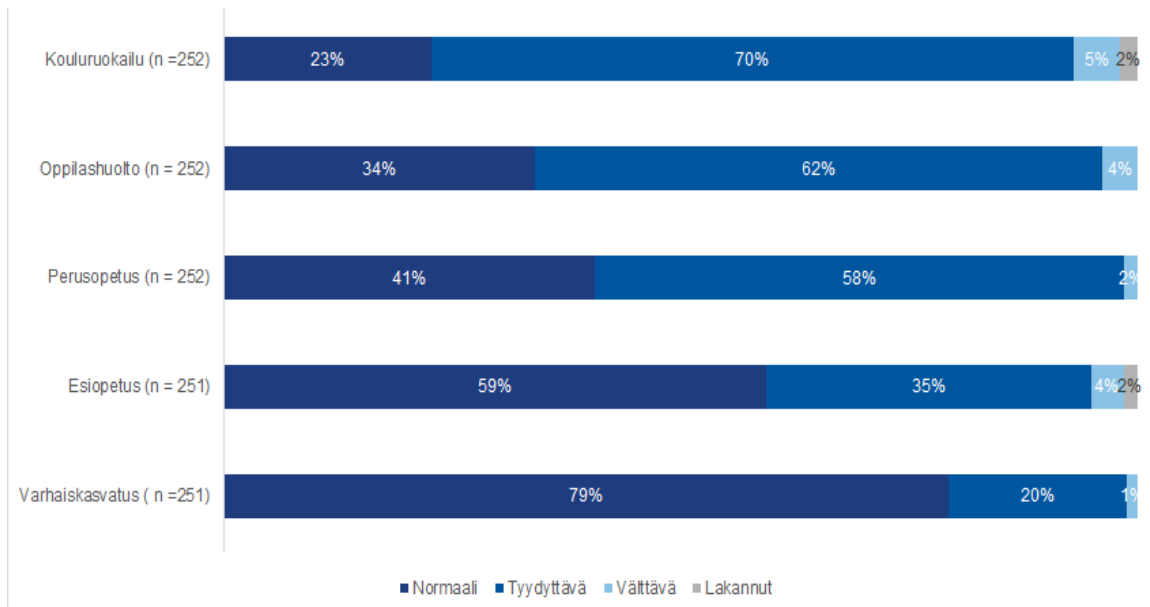
Arviot kehityksestä seuraavan kahden viikon aikana

Palveluiden varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, oppilashuolto ja kouluruokailu laajutta ja laatua **kahden viikon kuluttua** pyydettiin arvioimaan normaalitilanteeseen nähden väittämien normaali, tyydyttävä, välttävä ja lakannut avulla.

Vastauksien jakaumat (%:a kaikista vastauksista) esitetään Kuvioissa 5 ja 6.

Kuvio 5 Arvio palvelun toteutumisen laajuudesta kahden viikon kuluttua.

Kuvio 6 Arvio palvelun toteutumisen laadusta kahden viikon kuluttua.

Muut keskeiset havainnot

Varhaiskasvatus

Avoimien vastausten kautta selviää, että useassa kunnassa on pidetty puhelimitse tai verkon kautta yhteyttä varhaiskasvatuksesta poissa olleisiin perheisiin ja kysely kuulumisia. Joissakin kunnissa on järjestetty etänä jumppa-, satu- ja musiikkihetkiä verkkopalvelujen kautta. Myös tehtävä- ja toimintapaketteja on jaettu koteihin.

Etäopetusta järjestetään useassa kunnassa etänä niille lapsille, jotka eivät osallistu esiopetukseen koulun tai päiväkodin yhteydessä. Muutama kunta kertoo esiopetuksessa olevien lasten perheille jaettavista ateriapaketista.

Osa vastaajista on huolissaan tukea tarvitsevien lasten perheistä. Henkilöstön jaksaminen nostetaan huolenaiheeksi. Mahdolliset sairastumiset huolestuttavat myös vastaajia. Joissakin pienissä kunnissa, joissa on vain yksi päiväkotitoiminta, ollaan huolissaan mahdollisten sairastumisten ja sitä kautta kunnan ainoan päiväkodin mahdollisesta sulkemisesta.

Jotkut vastaajat kertovat lasten määrän vähenemisen takia kuntansa varhaiskasvatuksessa olevan normaalia huomattavasti pienempiä ryhmiä. Ryhmien kerrotaan olevan alle kymmenen lapsen ryhmiä, jotka toimivat erillään toisista. Päiväkodeissa on nyt hyvin tilaa. Myös lasten yksilöllinen huomioiminen on nyt mahdollista. Ryhmämuotoinen toiminta on haasteellista, kun lapsia on vähän.

Muutamissa kuntien avoimissa vastauksissa kaivataan yhteisiä selkeitä ohjeita tilanteisiin, jossa päiväkotitoimintaa joudutaan mahdollisesti sairastumisten takia sulkemaan. Myös suojarusteiden käytöstä kunnat kaipaavat yhteisiä ohjeita ja henkilöstön testaamisen tarve koronan varalta pohdituttaa. YT-neuvotteluista ja niiden tuomista haasteista varhaiskasvatuksen toimintaan mainitaan muutamissa vastauksissa. Joku vastaajista tuo esiin, että varhaiskasvatuksen ennakointi on tällä hetkellä lasten määrän osalta haasteellista. Vastauksissa tuodaan esiin myös se, että kesäajan varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten määrän ennakointi on vaikeaa, koska perheet voivat nyt pitää lomaa ja mahdollisesti varhaiskasvatusta tarvitaan kesällä paljon enemmän kuin aiemmin. Kuntien maksamat maksut ja hyvitykset lasten poissaoloista yksityisille palveluntuottajille mietittävät vastaajia ja näistä kaikilla kunnilla ei ole toimintamallia mietittyä.

Perusopetus

Etäopetukseen liittyvissä kommentteissa nousee esiin sekä onnistumisia että haasteita. *Onnistumiset* liitetään yleisesti etäopetuksen ”yllättävän hienoon onnistumiseen”, opettajien ja koulukäynninohjaajien sitoutuneisuuteen ja tunnollisuuteen, etäjohtamisen sujuvuuteen ja huoltajilta tulleeseen myönteiseen palautteeseen (näitä mainintoja kaksi, ko. kunnissa tehty kysely huoltajille).

Haasteet liittyvät laitekannan riittävyyteen (sekä oppilaat että henkilökunta, erityisesti ohjaajat) sekä opettajien ja ohjaajien yhteydenpitovälineisiin. Opettajille ja koulunkäynnin ohjaajille on paikoin hankittu puhelimia ja/tai

liittymiä yhteydenpidon tueksi ja mahdollistamiseksi. Laitteiden ja tietoliikennekulujen osalta todetaan yllättävien kulujen kunnissa lisääntyneen.

Jaksaminen. Perusopetuksen osalta kuntien vastauksissa nousi esiin myös huoli sekä opettajien että perheiden jaksamisesta. Opettajien työtuntien raportoidaan jopa kaksinkertaistuneen. Etä- ja lähiopetuksen hoitamisen kuvataan olevan aikaa vievää ja oppilailla koetaan olevan tarvetta henkilökohtaiselle ohjaukselle enemmän kuin opettajalla on mahdollista antaa. Opettajien sitoutuneisuus nähdään myös riskinä jaksamisen suhteen ja tukimuotoja opettajien työssä jaksamisen tueksi pohditaan ja kaivataan.

Opetustoimen johdon ja koulujen johdon osalta työkuorma ja -paineet ovat olleet aika kovat. Muutokset, niiden tiheys ja aikataulut ovat kuormittaneet runsaasti. Myös johdon hyvinvointi ja jaksaminen on tiukoilla.

Koulunkäynninohjaajista kerrotaan olevan paljon tukea myös etäohjauksessa ja –opetuksessa. Hieman ristiriitaisesti raportoidaan kuitenkin lomautusuhkan tai palkanmaksun keskeytysten kohdentuvan perusopetuksessa ensisijaisesti juuri koulunkäynnin ohjaajiin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle osoitetaan kiitosta viikottaisesta etätapaamisesta.

LIITE 1 Lasten määrät varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa verrattuna normaalitilanteeseen

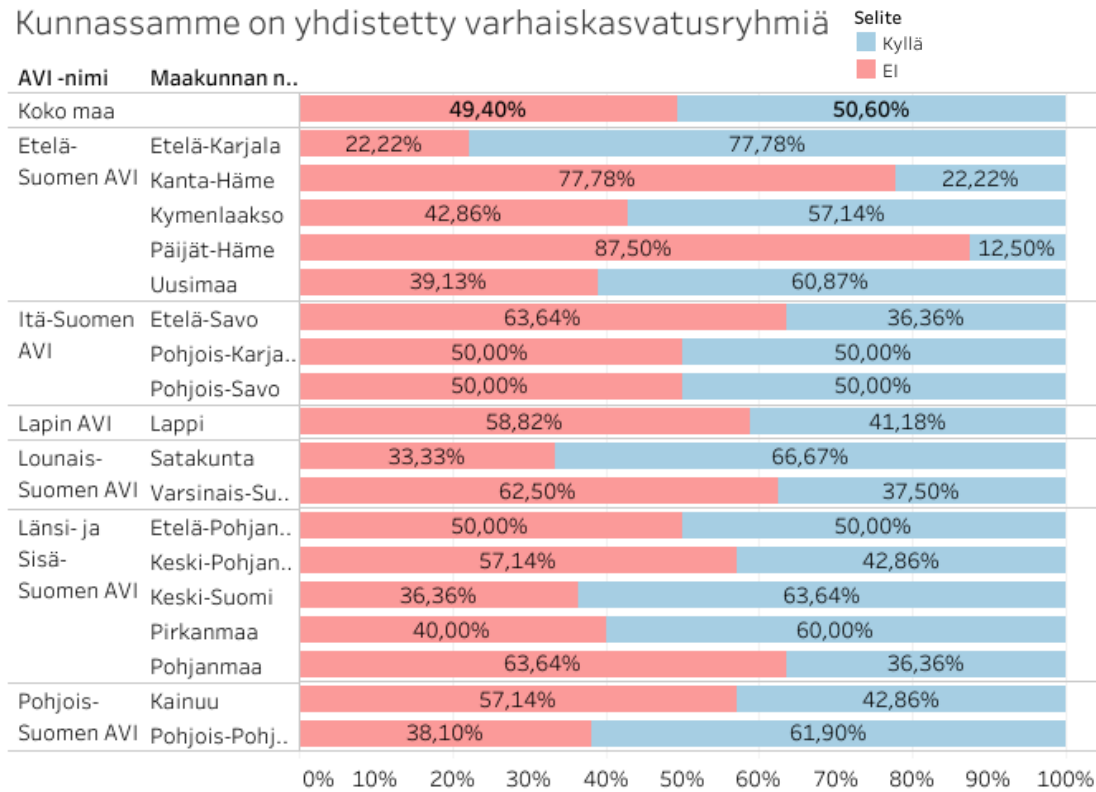
Maakunta	Lapsia palvelun parissa 8.4.2020 % verrattuna normaalioloihin (muutos vrt. edell. prosenttiyksikköinä)		
	Varhaiskasvatus kunnallinen	Varhaiskasvatus yksityinen	Esiopetus* kunnallinen
Etelä-Karjala	18 (-)	21	10
Etelä-Pohjanmaa	31 (+3)	36	19
Etelä-Savo	20 (-2)	30	18
Kainuu	30 (+1)	30	25
Kanta-Häme	22 (-4)	26	17
Keski-Pohjanmaa	22 (+1)	25	11
Keski-Suomi	29 (+1)	30	16
Kymenlaakso	23 (-1)	27	16
Lappi	25 (+1)	25	18
Pirkanmaa	21 (-1)	33	13
Pohjanmaa	27 (-2)	24	22
Pohjois-Karjala	28 (-2)	26	24
Pohjois-Pohjanmaa	20 (-1)	23	15
Pohjois-Savo	30 (-1)	35	24
Päijät-Häme	19 (+1)	20	16
Satakunta	24 (-1)	37	14
Uusimaa	18 (-)	21	12
Varsinais-Suomi	24 (-)	26	17
Koko maa	22 (-)	26	15

LIITE 2 Oppilasmäärät suhteessa normaalitilanteeseen

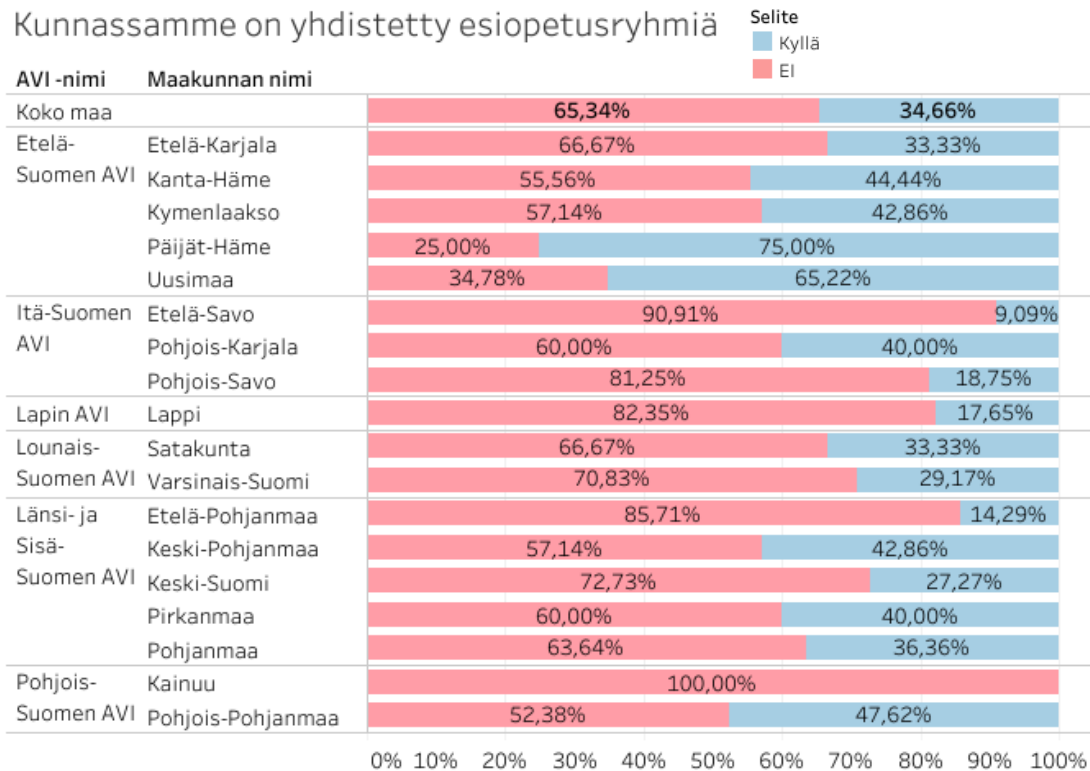
Maakunta	Lapsia palvelun parissa 16.4.2020 % verrattuna normaalioloihin (muutos vrt. edell. prosenttiyksikköinä)	
	Perusopetuksen lähiopetus, vuosiluokat 1-3	Perusopetuksen lähiopetus, erityisen tuen päätöksen saaneet vuosiluokilla 4-9
Etelä-Karjala	12 (-)	5 (+3)
Etelä-Pohjanmaa	7 (-)	10 (+2)
Etelä-Savo	8 (-)	7 (-4)
Kainuu	10 (+1)	12 (-)
Kanta-Häme	6 (-)	9 (-)
Keski-Pohjanmaa	7 (-)	7 (-1)
Keski-Suomi	6 (-)	2 (-)
Kymenlaakso	8 (-1)	14 (-1)
Lappi	9 (-)	4 (-)
Pirkanmaa	6 (-1)	11 (+2)
Pohjanmaa	7 (-)	11 (+3)
Pohjois-Karjala	7 (-)	6 (+1)
Pohjois-Pohjanmaa	5 (-1)	3 (+1)
Pohjois-Savo	9 (-)	11 (+3)
Päijät-Häme	5 (-)	6 (-)
Satakunta	7 (-)	7 (-1)
Uusimaa	6 (-)	4 (-)
Varsinais-Suomi	9 (-)	8 (-)
Koko maa	7 (-2)	6 (-1,5)

LIITE 3 Varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmien yhdistäminen

Kunnassamme on yhdistetty varhaiskasvatusryhmiä

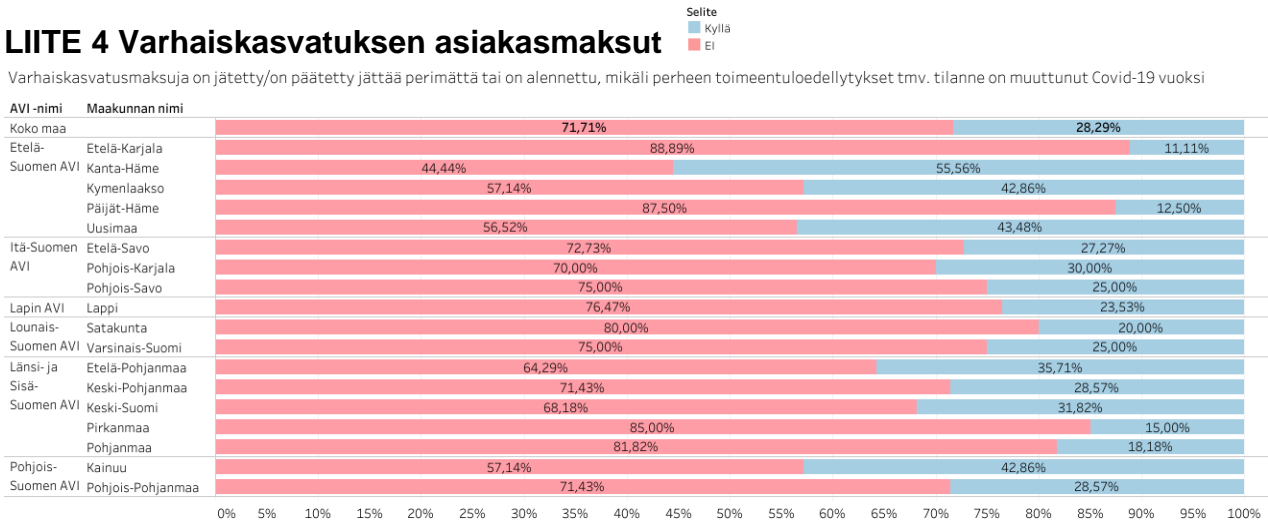

Kunnassamme on yhdistetty esiopetusryhmiä

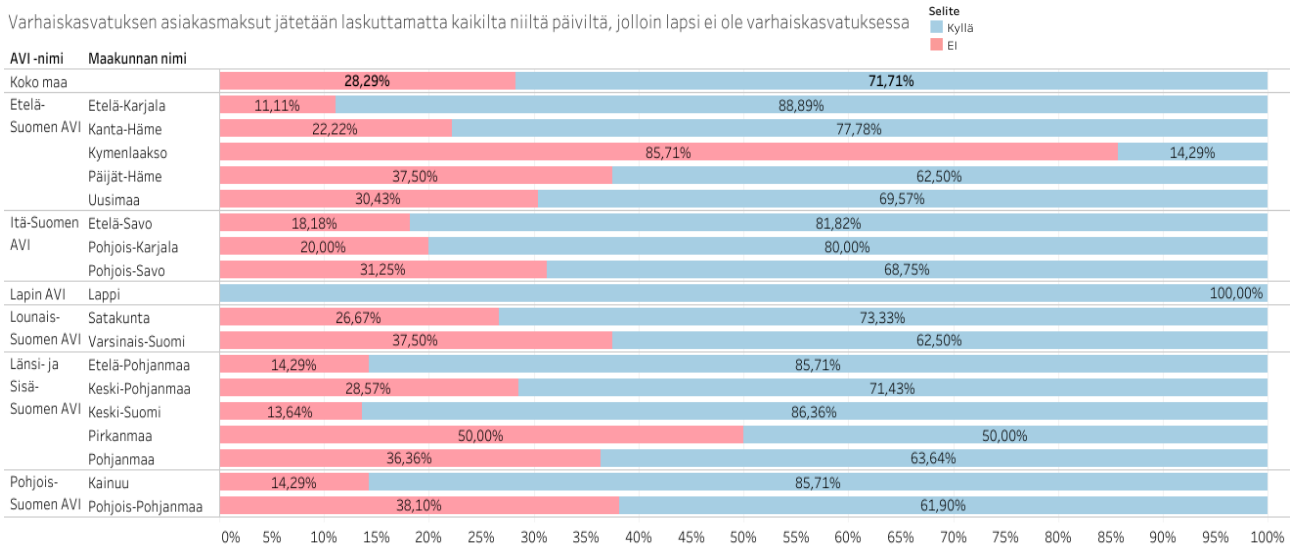

LIITE 4 Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

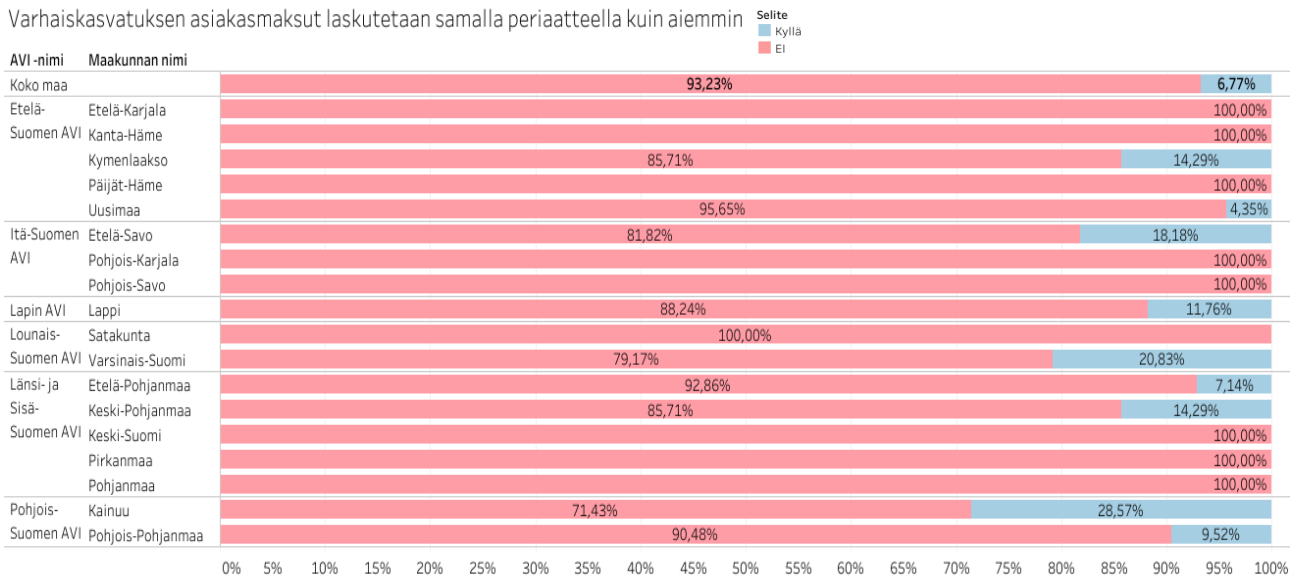
Varhaiskasvatusmaksuja on jätetty/on päätetty jättää perimättä tai on alennettu, mikäli perheen toimeentuloedellytykset tmv. tilanne on muuttunut Covid-19 vuoksi

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut jätetään laskuttamatta kaikilta niiltä päiviltä, jolloin lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut laskutetaan samalla periaatteella kuin aiemmin

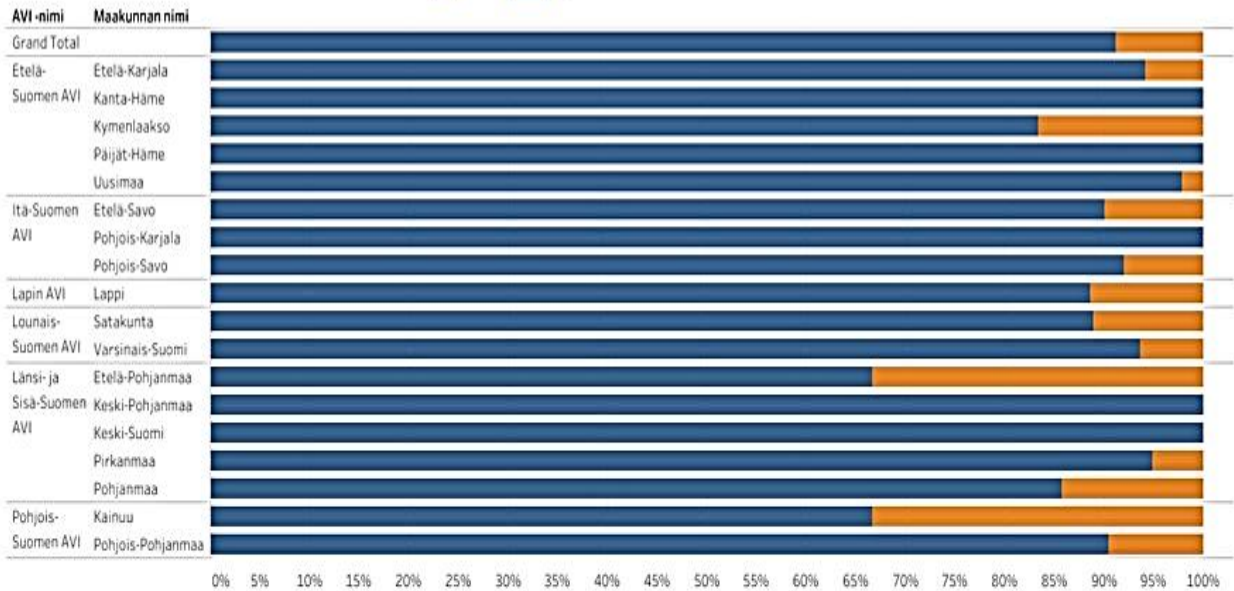
LIITE 5 Perusopetuksen työssä oleva henkilöstö 8.4.2020 verrattuna normaalioloihin

Työssä olevat perusopetuksen opettajat ja koulunkäynnin ohjaajat 8.4.2020 (prosenttia verrattuna normaaliolosuhteisiin)

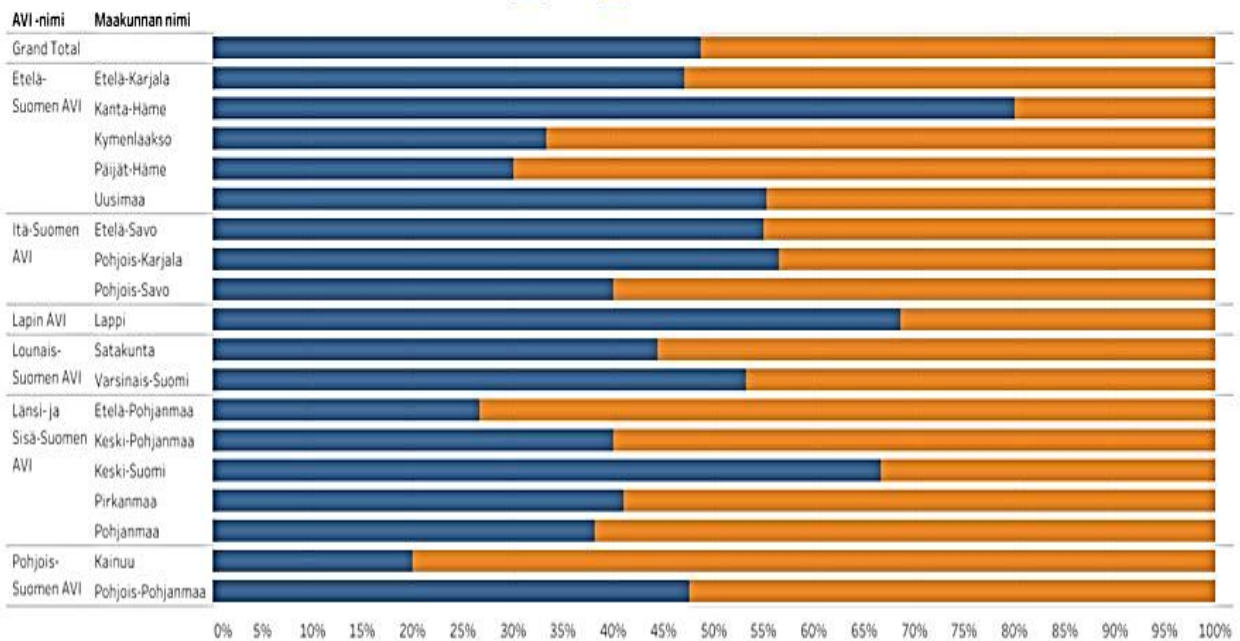
Maakunta	Työssä olevat perusopetuksen opettajat 8.4.2020 (prosenttia verrattuna normaaliolosuhteisiin)	Työssä olevat koulunkäynnin ohjaajat 8.4.2020 (prosenttia verrattuna normaaliolosuhteisiin)
Etelä-Karjala	95	83
Etelä-Pohjanmaa	93	46
Etelä-Savo	92	66
Kainuu	95	59
Kanta-Häme	84	81
Keski-Pohjanmaa	100	60
Keski-Suomi	85	88
Kymenlaakso	100	91
Lappi	92	77
Pirkanmaa	98	88
Pohjanmaa	96	82
Pohjois-Karjala	92	86
Pohjois-Pohjanmaa	90	51
Pohjois-Savo	99	66
Päijät-Häme	100	100
Satakunta	97	68
Uusimaa	98	68
Varsinais-Suomi	96	78
Koko maa	88	78

LIITE 6 Perusopetuksen henkilöstön lomautukset

Perusopetuksen henkilöstöä on lomautettu ■ Ei ■ Kyllä

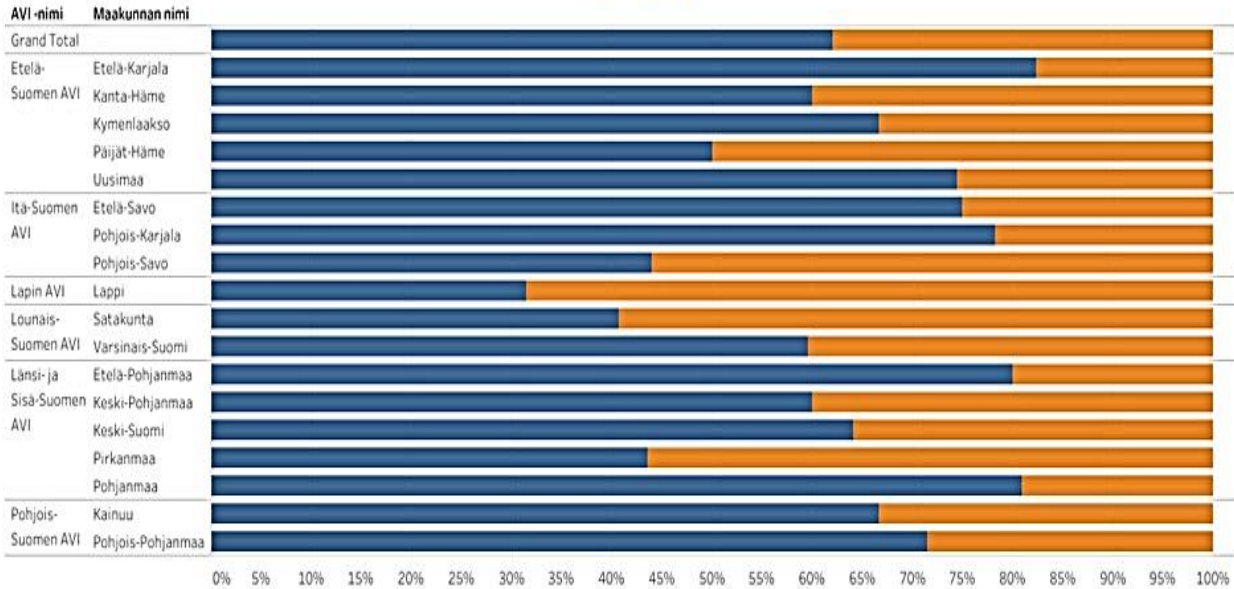
Perusopetuksen henkilöstön lomautuksia harkitaan ■ Ei ■ Kyllä

LIITE 7 Perusopetuksen henkilöstön tehtäväsiirrot

Perusopetuksen henkilöstöä on siirretty toisiin tehtäviin

Ei Kyllä

Perusopetuksen henkilöstön siirtämistä toisiin tehtäviin suunnitellaan

Ei Kyllä

